

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 91/2025-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], t. č. Ústav na výkon trestu odňatia slobody Nitra-Chrenová, zastúpenej JÁNSKÝ & PARTNERS s. r. o., advokátska kancelária, Štúrova 13, Nitra, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Tdo/26/2023 z 11. septembra 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 7. januára 2025 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 a ods. 3 písm. a) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením najvyššieho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola rozsudkom Okresného súdu Nitra č. k. 4Tk/1/2020-3138 z 22. februára 2021 uznaná za vinnú zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) a e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, za čo jej bol podľa § 172 ods. 2 Trestného zákona s prihliadnutím na § 37 písm. m) a § 38 ods. 2 a 4 Trestného zákona uložený trest odňatia slobody v trvaní dvanástich rokov. Okresný súd ju pre výkon uloženého trestu zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia a uložil jej ochranný dohľad v trvaní dvoch rokov.

3. Na základe odvolania prokurátora a všetkých obžalovaných (vrátane sťažovateľky) proti výroku o vine a treste a proti konaniu, ktoré vydaniu rozsudku predchádzalo, Krajský súd v Nitre rozsudkom č. k. 1To/32/2021-3446 z 28. júna 2021 rozsudok okresného súdu zrušil a sťažovateľku

uznal za vinnú zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov a prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) a e) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, za čo jej uložil podľa § 172 ods. 2 s prihliadnutím na § 37 písm. m) a § 38 ods. 2 a 4 Trestného zákona trest odňatia slobody v trvaní dvanástich rokov a zaradil ju pre výkon trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia a uložil jej ochranný dohľad v trvaní dvoch rokov.

4. O dovolaní sťažovateľky podanom proti rozsudku krajského súdu z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c), d) a i) Trestného poriadku (ako aj o dovolaniach ďalších troch spoluobvinených) najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením tak, že ho v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Proti napadnutému uzneseniu o odmietnutí dovolania sťažovateľka podala túto ústavnú sťažnosť, z dôvodu, že najvyšší súd formálne odmietol jej dovolanie ako neprípustné na základe nesprávnej arbitrárnej úvahy bez toho, aby sa vysporiadal s jej podstatnými dovolacími námietkami.

6. V prvom rade najvyšší súd nereagoval na namietaný dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, keď sa výslovne vyjadril len k dovolaniu spoluobvinených [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Podľa sťažovateľky sú v jej prípade viaceré skutkové i právne skutočnosti pochybné, čo malo mať za následok aplikáciu zásady *in dubio pro reo*. Najvyšší súd dostatočne nereagoval na jej námietku, že skutok uvedený v obžalobe nezodpovedá jeho právnej kvalifikácii v obžalobe. Sťažovateľka spochybňuje naplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty predmetného trestného činu s poukazom na absenciu neoprávneného zadováženia a prechovávanania fentanylových náplastí, ktoré si zadovážila na základe lekárskeho predpisu, teda oprávnene.

7. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku namieta, že jej argumentácia spočívajúca v tvrdení, že fentanylové náplasti sú liekom, a nie bez ďalšieho omamnou látkou, zostala bez dostatočnej reakcie najvyššieho súdu.

8. Uzatvára, že súdy sa nevysporiadali s tým, že zadováženie si fentanylových náplastí na základe platných lekárskeho predpisu nie je trestným činom, preto jej vec nesprávne právne posúdili a svoje rozhodnutia napriek námietkam nedostatočne odôvodnili.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

9. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu a práva na spravodlivý proces [čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 ods. 3 písm. a) dohovoru] napadnutým uznesením najvyššieho súdu o odmietnutí sťažovateľkinho dovolania podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku bez toho, aby sa najvyšší súd dostatočne vysporiadal s jej dovolacími námietkami.

10. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na príslušnom súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola práva,

ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (m. m. IV. ÚS 77/02).

11. Súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Všeobecný súd však nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, preto postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je preto vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad.

12. Ústavný súd v zásade nie je oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory príslušného orgánu verejnej moci, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred orgánmi verejnej moci bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu príslušný orgán verejnej moci vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (m. m. I. ÚS 17/01, II. ÚS 137/08, III. ÚS 328/08, IV. ÚS 11/2010). Ústavný súd teda nie je prieskumným súdom a úlohou ústavného súdu nie je suplovať orgány verejnej moci, ktorým prislúcha interpretácia zákonov v rámci ich právnym poriadkom upravenej pôsobnosti a právomoci.

13. Úlohou ústavného súdu nie je vystupovať ako súd tretej či štvrtej inštancie, ale jeho úlohou je presvedčiť sa, že sa najvyšší súd ako dovolací súd s námietkami sťažovateľky dostatočným a relevantným spôsobom vysporiadal. Ústavný súd sa preto v medziach svojich právomocí, ako aj v rozsahu sťažnostnej argumentácie sťažovateľky zaoberal dôvodmi rozhodnutia najvyššieho súdu, aby posúdil zlučiteľnosť jeho obsahu s limitmi sťažovateľkou namietaného porušenia práv označených v bode 1 tohto uznesenia, a teda posudzoval kvalitu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu a súčasne jeho ústavnú udržateľnosť.

14. Z napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľka podala dovolanie, v ktorom uplatnila dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c), d) a i) Trestného poriadku. Dovolanie podali aj ďalší spoluobvinení, konkrétne [REDAKOVANÉ] z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku, [REDAKOVANÉ] z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b), d), g) a i) Trestného poriadku a [REDAKOVANÉ] z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) a i) Trestného poriadku. Dovolania obvinených boli najvyšším súdom odmietnuté podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, pretože bolo zrejmé, že vo veci neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

15. Najvyšší súd sa s podanými dovolaniami obvinených vysporiadal v rámci jednotlivých uplatnených dovolacích dôvodov. Vo vzťahu k dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c)

Trestného poriadku na s. 17 napadnutého uznesenia výslovne reagoval na námietku [REDAKOVANÉ] o nedostatočnom poučení podľa § 257 ods. 5 a 8 Trestného poriadku a následne na námietku [REDAKOVANÉ] o nevykonaní podstatných dôkazov. Táto časť odôvodnenia neobsahuje zmienku o uplatnení tohto dovolacieho dôvodu sťažovateľkou. Pri rekapitulácii dovolania sťažovateľky najvyšší súd na s. 11 napadnutého uznesenia uviedol, že sťažovateľka „bez bližšej konkretizácie“ namieta, že skutok, z ktorého spáchania bola uznaná za vinnú, nezodpovedá objektívnej stránke skutkovej podstaty predmetného obzvlášť závažného zločinu.

16. Ústavný súd sa oboznámil s textom dovolania, ktoré je prílohou ústavnej sťažnosti sťažovateľky. V časti týkajúcej sa práva na obhajobu sťažovateľka poukazovala na všeobecné teoretické východiská zmeny právnej kvalifikácie a úpravy skutku, ako aj riadneho oboznámenia sa s dôvodmi a podstatou obvinenia a stíhania. Z uvedeného vyvodila námietku, že skutok, z ktorého bola uznaná vinnou, nebol v skutkovej vete obžaloby (ani odsudzujúcich rozsudkov) vymedzený tak, aby zodpovedal objektívnej stránke skutkovej podstaty obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. c) a e) s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona.

17. Ústavný súd v kontexte uplatnených námietok sťažovateľky poukazuje na v súdnej praxi všeobecne akceptovaný a aplikovaný právny názor, podľa ktorého obsah konkrétne uplatnených výhrad, tvrdení a právnych názorov, o ktoré sa v dovolaní opiera existencia určitého dovolacieho dôvodu, musí reálne, tzn. vecne zodpovedať zákonnému vymedzeniu tohto dovolacieho dôvodu. Pokiaľ to tak nie je a podané dovolanie len formálne odkazuje na príslušné ustanovenia upravujúce dôvody dovolania, pričom však v skutočnosti obsahuje argumenty stojace mimo uplatneného dôvodu, ide o dovolanie, ktoré je potrebné odmietnuť podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku (napr. uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 5 Tdo 50/2008 z 5. februára 2009, sp. zn. 6 Tdo 13/2009 z 23. apríla 2009, sp. zn. 2 TdoV 4/2015 z 9. septembra 2015).

18. Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok na plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva.

19. Pokiaľ formálne označený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nie je podložený žiadanými vecnými či relevantnými argumentmi, ktoré by čo i len čiastočne naznačovali jeho splnenie, nemožno podľa ústavného súdu vyhodnotiť absenciu výslovnej rekvie najvyššieho súdu na takýto „vyprázdnený“ dovolací dôvod, resp. „iba“ konštatovanie, že svoju námietku, že skutok, z ktorého spáchania bola uznaná za vinnú, nezodpovedá objektívnej stránke skutkovej podstaty predmetného obzvlášť závažného zločinu, sťažovateľka bližšie nešpecifikovala ako dôvod zakladajúci ústavnú neudržateľnosť napadnutého uznesenia.

20. Najvyšší súd následne pripomenul, že pri rozhodovaní o dovolaní z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku hodnotí skutkový stav len z toho hľadiska, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného a ktorý je vymedzený v skutkovej vete napadnutého rozsudku, zodpovedá znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu, pod ktorú bol podradený. Ku konkrétnym námietkam obvinených uviedol, že fentanyl je v zmysle § 2 ods. 5 zákona č. 362/2011 Z. z. o liekoch a zdravotníckych pomôckach a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov liečivom obsiahnutým v lieku, t. j. vo fentanylovej náplasti, a zároveň

je omamnou látkou zaradenou do II. skupiny omamných látok (príloha č. 1 zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov), ktorú ako liečivo v lieku môže osoba legálne držať len v množstve potrebnom na osobné použitie. Medzi pojmmami fentanyl a fentanylová náplast' je úzky vzťah, keďže fentanyl je liečivom v liekovej forme, vo fentanylovej náplasti, ktorá je nositeľom liečivej látky.

21. Námietky sťažovateľky o nepreukázaní spáchania skutku v deklarovanom rozsahu a spôsobom uvedeným v rozsudku krajského súdu najvyšší súd vyhodnotil ako týkajúce sa skutkových okolností. Napriek uvedenému k tvrdeniu sťažovateľky, že si fentanylové náplasti zadovážila na základe platných lekárskeho receptov (teda nie neoprávnene), pripomenul, že bola uznaná vinnou za zadováženie si minimálne 64 balení týchto náplastí nad rámec maximálneho dávkovania, a odkázal na s. 18 a 19 rozsudku okresného súdu.

22. Okresný súd mal z tabuľkovej evidencie vydaných liekov – fentanylových náplastí – poskytnutej poisťovňou [REDAKOVANÉ] preukázaný počet balení vybraných v rôznych lekárňach v meste Nitra v období od 1. októbra 2017 do 3. apríla 2019 na predpisy štyroch lekárov pre poistencov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (dve rôzne rodné čísla), [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] (dve rôzne rodné čísla), [REDAKOVANÉ], sťažovateľku a [REDAKOVANÉ]. Z obrazovo-zvukových záznamov z ambulancie lekára [REDAKOVANÉ] považoval za preukázané, že nadmerné množstvo náplastí si [REDAKOVANÉ], sťažovateľka a [REDAKOVANÉ] zabezpečovali častou a zjavne účelovou návštevou ambulancie tohto lekára a na základe aj ich korupčného konania im predpisoval náplasti nad rámec ich osobnej mesačnej spotreby (10 ks náplastí na 30 dní) i potreby ich príbuzných. Na základe uvedeného došiel k záveru, že sťažovateľke bolo predpísaných a v lekárňach vydaných 64 balení náplastí nad rámec osobnej spotreby.

23. K námietke sťažovateľky, že nebolo preukázané, že všetky náplasti, ktoré si zaobstarala, boli použité na trestnú činnosť, najvyšší súd konštatoval, že trestné je samotné zadováženie a prechovávanie fentanylových náplastí nad hranicu povolenej osobnej spotreby.

24. Namietanie nezistenia alebo nesprávneho či neúplného zistenia objektívnych znakov trestného činu v dôsledku nevykonania dokazovania alebo nesprávneho vyhodnotenia vykonaného dokazovania až v dovolaní predstavuje namietanie skutkových zistení a záverov, čo § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku nepripúšťa (porov. ZSP 40/2010, II. ÚS 309/2022).

25. Pokiaľ neúplnosť a nesprávnosť skutkových zistení ustálených súdmi nižších súdov nemôže dovolací súd preskúmať v rámci uplatneného dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nemožno takéto „skutkové“ preskúmanie rozhodnutí súdov v pôvodnom konaní dosiahnuť (a vo svojej podstate obchádzať) prostredníctvom uplatnenia dovolacieho dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, napríklad uplatnením dovolacej námietky spočívajúcej v tom, že v pôvodnom konaní nebol vykonaný konkrétny dôkaz, ktorý však podľa subjektívneho hodnotenia dovolateľa vzhľadom na jeho význam (dôležitosť) vykonaný byť mal (porov. m. m. 1Tdo/46/2020).

26. Sťažovateľka sa v ústavnej sťažnosti okrem iného domáha použitia zásady *in dubio pro reo*, a preto nad rámec konštatovaného ústavný súd dodáva, že aj námietka založená na nepoužití predmetnej zásady je vo svojej podstate založená na spochybňovaní procesu hodnotenia dôkazov vrátane skutkových zistení, ku ktorým došli vo veci konajúce súdy, a preto v zmysle už uvedeného nepredstavuje účinne uplatniteľnú námietku v dovolacom konaní (porov. 6Tdo/35/2019, 2Tdo/15/2013, 3Tdo/47/2015).

27. Obvinenému prislúcha nespochybniteľné právo na predkladanie vlastných hodnotiacich úsudkov vo vzťahu k miere objasnenia skutkového a dôkazného stavu, avšak do jeho práva na spravodlivý proces nepatrí, aby sa všeobecný súd s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov stotožnil (porov. 6Tdo/35/2019, III. ÚS 877/2016).

28. V kontexte popísaných skutočností je zrejmé, že v prípade napadnutého uznesenia najvyššieho súdu nešlo o formalistické vysporiadanie sa s dovolacími námietkami, resp. odôvodnenie, ktoré by bolo nepreskúmateľné, ale o zrozumiteľné vymedzenie dôvodov, na základe ktorých najvyšší súd dospel k svojmu rozhodnutiu.

29. Ústavný súd opakuje, že mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu, a ak závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, nemá dôvod zasahovať do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu (m. m. napr. II. ÚS 223/2019, III. ÚS 394/2023). Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, sama osebe nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu substituovať právny názor najvyššieho súdu svojím vlastným (m. m. I. ÚS 429/2014, II. ÚS 262/2023, IV. ÚS 415/2020). Ideovým poslaním ústavného súdu je posúdenie toho, či je právny záver najvyššieho súdu o nesplnení dovolacích dôvodov v kontexte sťažovateľom ponúkanej argumentácie, ktorú súčasne prezentuje aj v ústavnej sťažnosti, primerane odôvodnený a či interpretácia právnej úpravy aplikovanej dovolacím súdom v sťažovateľovom prípade neodporuje jej podstate a zmyslu (m. m. napr. II. ÚS 262/2023, II. ÚS 337/2023, III. ÚS 394/2023).

30. S prihliadnutím na všetky uvedené čiastkové závery ústavný súd nepovažuje rozhodovanie najvyššieho súdu napadnutým uznesením ako rozporné so znením, zmyslom alebo s účelom relevantných ustanovení Trestného poriadku, v dôsledku čoho by sa dostávalo do roviny ústavnej nekonformnosti.

31. Na podklade popísaných skutočností ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov.

32. Keďže ústavná sťažnosť bola ako celok odmietnutá, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky stratilo opodstatnenie, a preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu